

Livandi og hugtak- andi havnarmyndir

Hornvar Havnarmyndir, hugleiðingar og endurminningar eftir Maurentius S. Viðstein. Martin Næs hefur lagt til rættis. Tekningar: William Heinesen og Ingálvi av Reyni. Útgevart: Mentunargrunnur Føroya Løgtings. Prentarbeiði: Dimmalætt. Innbinding: Helge Justinussen. Kostnaður: 150 kr.

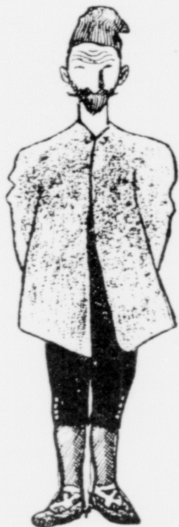

Maurentius

Sum drongur minnst eg, at tey eldru vóru ógvuliga hugtikin av søgubrotunum hjá Maurentiusi Viðstein í júlaløðunum — í Jólástjórnum og Følvi. Samankomin júlalagarnar fall vanligar okkurt orð um hesar endurminnandi greinirnar og onkur av teimum eldru kundi taka okkurt annað fram um somu persónar, stóð ella fyrirbrigdi.

Tíðliga festu hesir persónarnir — Dia við Stein, Polla Vilhelm, Jørdis, Jóa Pól, Fergumenninir, Spælmeninir — sum Maurentius so livandi greiðir frá í hugan. Hesar fólkalýsingarnar hjá Maurentiusi eru góðar og livandi. Tað ásannar tú nú, tá tú aftur hefur havt høvi at lesa hesi søgubrotini — hesar hugnaligu endurminningarnar um liv, fólk og býlingar frá farnum tíðum í høvuðsstaði okkara — í bókini »Hornvar Havnarmyndir«.

Martin Næs, bókavörður, hefur savnað 11 av hesum »havnarmyndir«.

Júst á Húsum

unum» og lagt tær til rættis til útgávu í bók. Og henda vakra og áhuga-verða bókina kom fyrri stuttum.

10. desember í fjør hevði Maurentius Viðstein fylt 90 ár. Í fororðunum sigur Martin Næs, at hann helt tað svara til litlættni og smædni hansara at savna hesar minnisstubbarnar saman og hóskandi nú, ið Havnar býur kundi halda 75 ára dagin sum keypsstaður, at geva teir út.

Úrslitið er hetta valaverkið »Hornvar Havnarmyndir«. Bókin er væl lögð til rættis, hon er væl skipað og hefur nógvar hentar hjálparupplýsingar. Eisini er hon eitt dyggiligt prentlistarligt handverk. Aftast í bókini er navnalisti yvir øll staðarnøvn og persónsnøvn, ið koma fram í søgubrotunum. Eisini er prentað endurteknada kortið av Havnini frá 1865 við øllum húsanøvnum í bókstava- og nummarrað. Við hesum kortinum kann lesarin finna fram til, hvar persónarnir, hann hittir í minnisstubbunum hava búð.

I hesum sambandi kann viðmerkast, at eitt kort við staðarnøvnum í Havnini hevði verið hent. Hóast hampiliga væl kendur, so eri eg kortini komin fram á fleiri nøvn, sum eg ikki havi dugað at staðfest.

Sjálvur hefur høvundin, Martin, skrivað ein upplýsandi inngang um Maurentius Viðstein. I hesum viðger hann hugsjónarmannin — ein av ibirtarunum av arbeiðararørsluni, ein av stovnarunum av Føroya Javnaðarflokki og fyrsti formaður floksins og ein av oddamonnunum í føroysku fráhaldsrørsluni — og yrkjaran og skaldið M. S. Viðstein.

I innganginum fáa vit at vita, at Maurentius fór tíðliga at skriva. Longu í handskrivaða blaðnum hjá Havnar Ungmannafelag, Baldursbrá, skrivað

frá 1906 til 1912, er navn hansara at siggja undir yrkingum, søgum, kjakgreinum og hugleiðingum.

Martin Næs ger eisini eina lýsing og samanbering av skaldskapinum hjá Maurentiusi, ið fevnir um søgusavnið Erika, ið kom út í 1941, yrkingasavnið Sol til víðar gongur, ið kom út í 1942, og søgusavnið Smásøgur úr Sundalagnum, ið kom út í 1970, árið fyrri Maurentius doyði. Hóast henda lýsingin ikki er longri enn einar 4–5 síður gevur hon lesaranum eina góða mynd av skaldskapinum hjá Maurentiusi.

Søgubrotini í »Hornvar Havnarmyndir« eru 11 í tali: Tórshavn — havnin við havið, Av Orminum Langa og út í Tinganes, av Ryggjaportinum oman á Kák, Við Vestaruvág, Við Eystaruvág, Av Sælingarhelli og út á Stellið, Flutningsmenn. Ein horvin havnarmynd. Tónar í hundráð ár. Tema við variðunum í »dur« og í »moll«, Summargestir — summargestir. Teir seta altíð sín dám á Tórshavnar bý, Hin friðleysi skiparin, Hin káti skiparin, Vestur um havið breiða. Við »Herbert May« av Havnarvág til USA.

Átta eru úr Jólástjórnum, meðan trý av søgubrotunum eru úr Følvi.

Saman við søgubrotunum eru tekingar eftir William Heinesen og Ingálvi av Reyni. Tær flestu eigur William. Hetta eru frálíkar lýsingar av persónunum, sum koma fram í minnisstubbunum, og tekingar av skipum, húsum og býlingum.

Orð og myndir eru væl sett upp. Bókstavarir eru stórir, so øll skuldu kunna lesið bókina, ið er ein fragd at lesa og blaða ígjøgnum. Litið er at ívast í, at øll havnarfólk — í hvussu so

Jørdis

er øll tilkomin — fara at taka bókina til sín sum minni um okkara góða, gamla pinku-høvuðsstað.

Tað er bert at harmast um, at Maurentius Viðstein ikki fekk fest meira á blað. Tað veri seg bæði skaldskap í bundnum sum óbundnum máli og endurminnandi søgubrot, sum vit finna í »Hornvar Havnarmyndum«.

Nú hefur Martin Næs savnað henda partin av skrivliga arbeiðnum hjá Maurentiusi. Havi og ofta hugsað um at tað hevði verið áhugavert at savna eitt útval av teimum samfelagsligu og politisku greinum, hann skrivaði tey árin, hann var blaðstjóri á Føroya Socialdemokrat frá 1927 til 1932, tí litið er til av politiskum, søguligum tilfari á føroyskum, serliga um arbeiðararørsluna og politiska virksemi hennara.

Jóhann Mortensen

— Búnaðar- blaðið

Út er komið nýtt blað, Búnaðarblaðið.

Útgevarar eru feløg og samtøkur innan jarðarbrúk og garðyrki.

Ætlanin er, at nýggja havbúnaðarvinnan eisini skal kunna koma uppi blaðútgávuna.

Blaðið fer at upplýsa um flestu búnaðarviðurskipti, umframt at vera boðberi ímillum øll tey, ið áhuga hava fyrri, ið spretur, grø og veksur.

I fyrsta blaðnum eru oddagreinir, lesarteigir, greinir og ritgerðir um seyð, neyt, urtagarð, stráfóður og roknskap. Eisini er ein grein um tara, endurprentað úr »Búnaðarblað« frá 1904.

Herumframt eru smástubbar, kunngerðir og lýsingar.

Blaðið er 24 síður í A4-stødd, kostar 15 krónur og fæst í blaðsølum.

Ætlanin er, at blaðið skal koma fyra ferðir um árið. Haldaragjaldið er 60 kr.

I blaðnevndini eru Fritlef Joensen, Óli Chr. Debes, Hanus Vang (abyrgd), Páll Patursson og Ólavur Patursson.

M.S. Viðstein

HORVNAR HAVNARMYNDIR

Perman er gul. Við svartum stavnum. Kápumyndina hefur William Heinesen gjørt. Bókin Hornvar Havnarmyndir er í allar mátar eitt valaverk

Um og eftir Bjarna Niclasen

Bjarni Niclasen:
Hendingar á leiðini.
Útgevart: Bókagarður.
ur. Prent: Oddi FH.

skúla fólk ella kenningar.

Bjarni er góður frásøgumaður, og tað kemur týðuliga til sjóndar, at sumt hefur hann tassað inn á bond, sum síðan eru avskrivað. Málið er av tí sama meira livandi. Hann er ikki turrisligur í frásøghátti, men skemtiligur, ofta ein ráki av ironi, og fjálgur.

Av meira almennum áhuga kunnu nevast frásagnirnar frá túrinum við Kristionnu undan Grønlandi í 1935, túrinum við Mjóvanesi til Ameriku undir krignum, og »skemtilferðin« við deksbátinum Liðarenni í 1957. Sjálvur sætti fann Bjarni uppá at leiga ein útróðrabát og fara til Íslands at royna. Men veðrið — og ikki minst fiskiskapurin — royndist illa.

Parturin um heimbygðina, Kunoyarbygd, er áhugaverdur, og hefur eisini almennt áhuga.

Aðrir tættir í bókini fevna um ummæli, hugleiðingar, røður og forjóð.

I bókini eru fleiri góðar myndir — eldri og yngri. »Hendingar á leiðini« er vøkur og er væl prentað.

jo-mo